

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gid. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. — Za oznanila
se plačuje od navadne
vrstice, če se natisne
enkrat, 8 kr., dvakrat
12 kr., trikrat 16 kr.,
in vsakokrat za kolek
30 kr.

Katoliškim Slovincem v resni preudarek.

Graško kat. pol. društvo je imelo 3. t. m. sijajin občni zbor, pri katerem se je zbralo nad 1000 deležnikov, obojnega spola in vseh stanov, visokih plemenitnikov, znamenitih učenjakov in poštenih kmetov. Govorili so štiri govorniki. P. Deniffle, iz reda sv. Dominika, o cerkveni umetnosti; — knez Feliks Lichtenstein (še celó mlad gospod) o sedANJI vesoljni zmešnjavi in o preganjanji kat. cerkve sploh; — grof Anton Pergen o predloženih novih „cerkvenih“ postavah, in knez Alfred Lichtenstein je vabil in glasno klical k sicer postavnemu, pa krepkemu in složnemu vojskovanju zoper te predloge novih postav in za pravice in za svobodo kat. cerkve.

Naj bolj do živega je poslušalcem segel krasni govor pogumnega grofa Pergena iz Dunaja, ki je ob enem tudi predstojnik avstrijske bratovščine sv. Mihaela v pomoč sv. Ocet. Nasvetoval je resolucijo ali sklep: „Vladni predlogi novih, katoliško cerkev zadevajočih postav, segajo globoko v pravice kat. cerkve sploh, in žalijo še posebej pravice, katoličanom v Avstriji po davnih pismih in veljavnih postavah zagotovljene. Prav zato so predložene postavbe seme, iz kterega bo prirastla splošna znotranja zmešnjava, ki utegne nevarna postati celó obstoju Avstrije in prestolu presvetlega vladarja. Zato je dolžnost vsakega katoliškega Avstrijana, da z vsemi postavnimi sredstvi na to dela, da ti predlogi postavne veljave ne zadobijo.“ — Resolucija je bila z neizrekljivim navdušenjem enoglasno sprejeta.

Knez Alfred Lichtenstein je nasvetoval adreso do Graškega prečast. kneza in škofa (kteri zavolj bolezni niso bili pri zboru pričujoči), v kateri se jim izreka popolno zaupanje, da bodo kakor dosihmal, takó tudi tem vladnim predlogom nasproti krepko branili pravice sv. cerkve, ter

smejo prepričani biti, da stojijo za njimi vsi verni katoličani njih škofije, ki so pripravljeni pri tem boji jih krepko podpirati. Nadalje se izreka, da bi bilo društvo rado neposredno poslalo prošnjo do presvetlega cesarja, da bi ne potrdili teh postav, ako jih tudi državni zbor sklene. Ker pa po dosedanjih skušnjah nema upanja, da bi njegova prošnja prišla v roke Njih cesarskega Veličanstva, zato prosi milostl. škofa, naj blagovolijo oni to prošnjo presvetlemu cesarju ustмено poročiti. Zaupa namreč, da se škofu ne bode pot zaprla do prestola Njih apostoljskega Veličanstva. — Tudi ta adresa je bila z navdušenjem enoglasno sprejeta.

Temu poročilu dostavljamo to-le: Po naši misli je neobhodno potrebno, da tudi kat. pol. društva Lavantnske škofije, in kder tacih ni, tudi posamesne fare, prej ko prej sklenejo enake resolucije ali sklepe in enako adreso do našega milostljivega kneza in škofa; in sicer zató, da ne bode mogel nihče reči, da so le edini škofje zoper te predloge, ampak da ves svet zve, da za škofi stoji vse verno ljudstvo, kterega ni volja, liberalcem izdati pravice in svobodo kat. cerkve. Naj se tudi dobro premisli, da pridemo vsled teh postav, ako se bodo izvrševale, v 10 letih v najžalostnejše razmere. Kakor smo namreč v 5. šte. „Gospod.“ povedali, se hoče s pomočjo teh postav zadušiti pri duhovnikih, ki so z ljudstvom v vedni dotiki, ves upor (opozicija) proti liberalni sistemi. V ta namen se prepušča sodba o vrednosti in sposobnosti za vsako cerkv. službo — posvetni gosposki. Ker je pa pri nas in še bolj na Kranjskem vse duhovništvo iz narodnega in verskega ozira v opoziciji z liberalno sistemo, bode javelne kteremu mogoče za župnika priti! Vojaška postava nam itak že jemlje najboljših mladih moči, nove postavbe bodo pa še drugim spodtikljej, ki bi sicer v duhovski stan stopili. Odkod tedaj duhovnikov dobiti? K.

Pravila

(društva ska založnice.)

(Konec.)

§. 23. Zaloge ustanovnikov ostanejo njihova lastina, po pravilih omenjena, in se smejo v društveno blagajnico splaćati ali naenkrat ali po 5 gold. na mesec.

§. 24. Zaloge ustanovnikov so zastavljene koj po založnji za zajme, ki si jih društvo izposodi, in se razvrstijo po društvenih upnikih, ako ne zadostuje društveno premoženje za poplačanje vseh dolgov in zalog. Zatorej se zabi ježi na vsakem založnem listu, da veja nja odstop, zastavljenje ali drugo obkladanje le brez škode za prednost društvenih upnikov.

§. 25. O prošnjah za zajme se sklepa ob opravičnih dneh, in odbor sme odreči prošnje brez navedenja uzrokov. Zlasti se mora odbiti prošnja:

- a) Če je prosilec še dolžen na k e i poprejšni zajem, ali če je kedaj v škodo spravil svojega poroka;
- b) če se odvor ne more zanesti, da bo prosilec po svojih osebnih razmerah, zlasti po svoji kreditni zaupljivosti o pravega času zajem povrnil.

§. 26. Kadar se denar v zajem da, se mora takoj podpisati ali dožno pismo ali menica, oboje s tim pristavkom, da sme društvo zavarovanja tirjati, če se mu zdi potrebno. Razun tega mora se kar od začetka društvu postaviti porok, ki je kot plačnik z dožnikom nerazdejlivo zavezan tudi zastran zavarovalne pravice, ali se pa mora društvu kar od začetka nekaj zastaviti. Odbor presodi, ali zadostuje porok, ali je pa treba zastave.

§. 27. V zajem dava društvo le na šest mesecev; k večmu enkrat sme odbor podaljšati obrok še na šest mesecev, in to le s privoljenjem poroka, če je kateri podpisan.

§. 28. Določene obresti od zajma mora dolžnik koj pri zajemanju, ali pri podaljšanju obroka naprej plačati. Odbor določuje od časa do časa visokost teh obresti, oziraje se na njihov namen: da se ž njimi plačujejo dolžne obresti, upravlilni stroški ter da se dos že neki dobiček.

§. 29. Dobiček. Iz obresti vsih oddanih zajmov se konec leta odštejejo dolžne obresti za zajme društvu posojene, in upravlilni stroški. Kar preostane, je društveni dobiček; iz njega se mora napraviti matica (reservna zaloge), in ves dobiček mora matici priraščati, dokler ona ne doseže deset odstotkov vseh zajmov, društvu posojenih.

§. 30. Matica, kateri pripadajo tudi pristopnine, je nedotakljivo društveno premoženje v ta namen, da se iz njega poplačajo zgube, ki bi izvirale iz zgube oddanih zajmov, ki se ne dajo iztirjati, ali iz druge nesreče; toda načeta matica se mora koj do višine, v §. 29. določene, zopet pomnožiti.

§. 31. Ako je matica dospela do pravilne višine, sme občni zbor prekomerni dobiček obračati v druge občno koristne namene, zlasti ga potrošiti za gospodarski in duševni napredek Slovencev, posebno v ski okolici.

§. 32. Kako nehalo pravice in dolžnosti udov? Pravice in dolžnosti udov nehalo:

a) po izstopu, b) po izključbi, c) po smrti uda, d) po društvenem razpadu.

§. 33. Izstopiti smejo udje le konec leta in po pretekli trimesečni odpovedi.

§. 34. Izključiti se smejo po odborovem predlogu vsled sklepa občnega zbora udje, ki niso spoznili svojih dolžnosti proti društvu kljubu danemu opominu.

§. 35. Društvo se razide ali po sklepu občnega zbora in s privoljenjem večine vseh ustanovnikov, ali kadar društvo ne more več spolnovati svojih dolžnosti o pravem času, če je tedaj prisiljeno, svoje premoženje v denar preobrniti in likvidirati.

§. 36. Jedno leto po izstopu, izključbi ali smrti katerega uda sme še društvo njega ali njegove dediče

rožiti za izpolnitev društvenih dolžnosti, akoravno ostanejo izločeni udje ali njih dediči upnikom zavezani tudi kasneje takisto, kakor so bili zavezani ob času ločitve ali smrti. Po preteklem letu pa smejo tudi izločeni udje ali njih dediči tirjati od društva pismeno obljubo, da bode društvo samo dolgove odrahtalo u nikom, ali, če jim nebi htelo društvo da i take objube, smejo tirjati likvidacijo vsega premoženja in vseh dolgov.

§. 37. Kedar je omenjeno leto preteklo, in o tem letu po občnem zboru poterjeni račun kaže, da se ni treba lotiti zalogo (§. 24), ali konči ne vse zaloge. še le takrat dobijo izločeni ustanovniki ali njih dediči nazaj ali vso zalogo, ali oni de ež zaloge, katerega se ni treba bilo lotiti za varnost vseh dolgov. Do matice nimajo niti izločeni udje niti njih dediči nobene p avice.

§. 38. Likvidacijo opravi odbor, naj se zgodi po društvenem razpadu ali na zahtevarje upnikov ali društvenikov, razun če bi sodnija društvo ekskvirala.

Odbor naj takrat zapiše in zbere vse društveno premoženje, in naj ga razdeli med društvene upnike, potem zalogo med ustanovnike, vse ž njihovim privoljenjem. Ako se dolgovi ne morejo izplačati iz vsega premoženja z matico vred, niti ne iz zalog, takrat so zavezani vsi udje nerazdejlivo s svojim drugim premoženjem društvenim upnikom za one dolgove, ktere je društvo naredilo za časa, ko so društveniki bili.

Ako pa ostane nekaj premoženja razšlemu društvu po plačanih dolgovih in zalogah, tedaj naj poslednji občni zbor v smislu §. 31 sklene o tem premoženju.

§. 39. O državnih pravicah in dolžnostih med udi ter med društvom in udi razsodi vselj sodnija; o notranjih društvenih zadevah in dotičnih prepirih pa odločuje občni zbor.

Štajerski dež. zbor.

XV. Seja 7. jan. 1874. Seidl-nov predlog, da se opravični red dež. zbora prenaredi, se sprejme in odboru za srenjske zadeve v pretres izroči. — Ravno tako predlog Čokov, da se vsled postave direktnih volitev v drž. zbor spremenijo določbe dež. reda in volilne postave, ki se ne skladajo več s postavo o državnem zastopu od dne 2. apr. 1873. Ta predlog je torej meril na to, da dež. zastop svoj pečat pritisne direktnim volitvam, ki so — po Čokovih besedah „dosedanjo zvezo državnega in deželnih zastopov potrgale in državnemu zboru zagotovile samostalnost, ki se državnemu zastopu spodobi“. Obravnava o tej stvari bila jev poslednji (23.) seji; o tem govorimo torej poznae. Predlog dež. odbora, da se dosedanje dež. posilnice (v Messendorfu in Lankovei) državi v upravo prepusté, se odda fin. odboru. — Dež. odbor stavi pogodbo, da država deželi povrne po pravični cenitvi stroške za napravo in priprave teh posilnic, ki stanejo deželo nad 20.000 gld. vsako leto, ter se stroški od leta do leta s številom posiljencev množijo. Zdaj je v Messendorfu 121 možkih, v Lankovei pa 74 žensk (pod skrbjo sester krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavlanskega). Dež. odbor nasvetuje izročitev posilnic v državno upravo posebno zato, ker ima dežela že itak čez in čez drugih stroškov, in pa, ker stvar po svoji naravi državi pripada, kakor je tudi vsled drž. postave od dne 10. maja 1873

dež. postava od dne 31. jan. 1867 o napravi dež. posiluic skoro vsa ob veljavo prišla. —

Po predlogu odbora za srenjske zadeve se odreče graškemu mest. zastopu prošnja za prenaradbo nekterih določeb srenjske postave; sklene se pa, da sme dež. odbor za leti 1874 in 1875 dovoliti prodajo mestnega imetka, vrednega 25.000 — 50.000 gld., ako to mestni zastop sklene. — Dvema srenjama: nemški v Gressenberg-u, in slovenski pri sv. Lovrencu v pušavi se dovoli ločitev prej združenih srenj, ter bode od poslednje trg sv. Lovrenc za se in katastr. srenji Kretzenbach in Lehen, pod imenom „Kretzenbach“, (slov. imena nikjer ne najdemo) krajna srenja za se.

Najvažnša stvar v tej seji bil je predlog fin. odbora, da potrdi dež. zbor pogodbe, pod katerimi hoče država dosedanje dež. tehniko v Gradcu na svoje stroške prevzeti, in sicer že od početka tekočega leta. Zdaj s tehniko združena kmetijska in gozdnarska šola, kakor tudi bogata prirodoslovna zbirka v Joaneji ostala bi pod dež. upravo tudi zanaprej. Da fin. odbor v soglasji z deželnim odborom oddajo tehnike v državno upravo priporoča, je pglavitni uzrok ta, da imamo že zdaj neprimerno velikih dež. stroškov, namreč 2.800.000 gld., blizo 3 milijone, in bi še vrh tega potreben bil blizo 1 milijon gld. za stavljenje nove tehnike, ker so zdaj šole po več hišah razkoman-dane, kar ne more dalje biti. — Država hoče šolo prevzeti, ter je že v letošnji drž. proračun postavila za tehniko v Gradcu 100.000 gld.; država pa tirja od dežele, da se odkupi s 600.000 fl. za zidanje nove tehnike tako, da plača iz začetka ko se stavba začne, 150.000 gld., 200.000 gld. potem, ko bo poslopje pod streho, in ostalih 250.000 fl., ko bo šola celó gotova. — Fin. odbor, ktere-ga je izvrstno zastopal dr. Jož. žl. Kaiserfeld, je gorko priporočal, udati se tej pogodbi, ki ne bô prehuda, ker se že od letos zanaprej, ko prevzame država strošek za šolo, deželi prihrani vsako leto najmanj 65.000 gld., in ker se ostali potrebni denar lahko dobi po tem potu, da se dež. imetek zastavi, zastavina pa v 30—32 letih amortizira, po obrestih izplača. — Državinim pogodbam se je posebno vpiral dr. Rechbauer, ki je nasvetoval že iz začetka izreči, da je to krivična tirjatev, kateri se sicer, ako že ni drugač mogoče, dež. zastop posilama uda, pričakuje pa, da bo drž. zbor deželi priklado zmanjšal. Drugi govorniki in posebno poročevalec, dr. J. Kaiserfeld, so pa kazali na nevarnost Rechbauerjevih predlogov, ker bi se lahko vse razbilo, ter bi morala dežela ali tehniko opustiti ali pa silne stroške za zidanje nove tehnike sama ná-se vzeti. — Pri glasovanji pade predlog Rechbauerjev in obvelja predlog fin. odbora, v katerem se izreka, da dež. zastop vse pogodbe, od vlade stavljenе, sprejme, ter deželnemu odboru oblast daje, da stvar dožene. — K temu je dr. Rechbauer nasvetoval pristavek, po katerem dež. zbor brez okolišanja svoje prepri-

čanje izreče, da so od vlade stavljeni pogoji pre-trdi in neopravičeni, ter se nadja, da bode vlada z drž. zborom od teh pogojev odstopila, ter teh-niko prevzela ali brezpogojno, alj vsaj ne pod tako trdim pogojem. — Ta dostavek je obveljal s 27 proti 26 glasovom. Zanj so glasovali razen marib. Reuterja in Carnerija vsi poslanci iz slo-venske strani, kakor tudi nemški poslanci „pravne“ stranke, in nekteri liberalci. — Ob enem se sklene, da odstopi dež. zbor svojo postavodajno pravico gledé tehnike državi, ako jo ta na svoje stroške prevzame. — Pri državnih poslancih je to-rej, ali bo dežela morala plačati vseh 600.000 fl. ali ne? —

XVI. Seja 10. jan. 1874. V tej kakor v prejšnji seji se je oddalo več prošinj za odprav-ljenje posilnega legaliziranja. Pa kaj po-maga, če dež. zbor za to prosi, ko se pa gospo-ska zbornica na Dunaji sramuje, odpraviti postavo, ki je še čisto nova. — Predlog dež. odbora, da se 20.000 gld. za vničenje živinske kuge v dež. proračun za l. 1874 vzame, se brez vse de-bate potrdi, ker se je grozna morilka tačas dežele že bila lotila, in je dež. odbor že bil za nujne stroške v okužene okraje poslal 10.000 gld. — Zastran postavljenih 10 dež. živinskih zdrav-nikov, zdravilskih okrajev, mest in opravil zdrav-nikov se pusti vse, kakor je začasno uravnano, dokler ne bodo skušnje pokazale, kar je treba premeniti; dež. odboru se naroča, da se z vlado pogodi, na koliko in proti kakemu povračilu da naj dež. živinski zdravniki tam pomagajo, kder bi drž. živinski zdravniki opravljati morali. — Trški srenji Gornigrad, ki je bila proti svoji volji l. 1850 z drugimi kmečkimi srenjami združena, se dovoli ločitev, ter bo zanaprej trg srenja za se, kmečke občine pa pod imenom „Vočna“ za se kot krajna srenja.

Na vrsto pride predlog Čokov in tovarišev o spremembi, prav za prav **popravi postave za pôsle** od dne 30. jan. 1857. Dež. odbornik, dr. Michel, ima veliko zaslugo, da je kot zveden jurist odborove predloge popravil. Ker so vsi go-vorniki tožili, da ni toliko postava neredov kriva, marveč župani, ki je ne zvršujejo, hoče „Go-spodar“ vsaj onim županom, ki njega berejo, nove določbe natanko povedati, drugi pa naj gredó vprašat naših poslancev, ki bi lahko zahtevali bili, da se taki sklepi, ki segajo v srenjske zadeve, tudi v slovenskem jeziku ob kratkem posna-mejo in srenjam pošljejo. Po predlogu Kellers-pergovem se je po imenih najpred glasovalo o tem, ali bi se preko teh predlogov prestopilo na dnevni red po nasvetu Hammer-Purgstala ali ne? Nasvet je bil s 33 proti 11 glasovom zavržen, prišla je torej stvar v obravnavo in sklepanje. Sprejeti so bili potem naslednji členki, kot dodatki k postavi za pôsle na kmetih (mestih) in v Gradcu:

I. Člen: Za kmetijske opravila najeti posel

(družinče), kteremu je vsled §. 9. postave za posle od dné 30. jan. 1857 (alj vsled §. 9. iste postave za Gradec od 30. apr. 1857) eno leto služiti, ter se mu čas službe poslednji dan m. decembra konča, se ne sme s kterim drugim gospodarjem pred 1. novembrom tekočega leta za službo pogoditi. — Družinče, ki to postavo prestopi, zapade kazni zapora od 1—3 dni, ter mora prejeti aro (nakupščino) vrnoti blagajnici one srenje, kder je bilo v to obsojeno. —

II. Člen. Gospodar, ki vedoma z družinčetom služno pogodbo proti prepovedi I. členka sklene, zapade globi od 5 do 25 gld. Pravice tudi nima tirjati, da družinče službo nastopi, alj če je nastopiti noče, se kaznuje po §. 8. postave za posle. —

III. Člen. Zapadla ara (člen I.) in naložena globa (člen II.) se mora po predpisu §. 43. postave za posle od dné 30. jan. 1857 (poselskega reda za Gradec od dné 30. apr. 1857) porabiti. — (Po omenjenem §. 43. se take globe porabijo v podporo siromašnim poslom, ki si ne morejo več užitka prislужiti).

Odbor je še predlagal precej zmedeni IV. članek, kdo da namreč naj o tej reči sodi, kazni izreče in iztirjava; toda predlog pri glasovanju pade, in torej veljajo za to določbe §. 41. postave za posle, vsled kterih razsoja služne prepire srenjski predstojnik, kazni pa določuje on z dvema srenjskima svetovalcema. —

Spoštovane srenjske predstojnike, ki berejo naš list, končno prijazno opominjamo, da se naj natanko teh, hvalevrednih določeb, držijo, ter po nobeni ceni ne trpijo, da ktero družinče v srenji službo nastopi, preden se je z družinskimi bukvicami pri predstojniku oglasilo. Skrbite za lepi red, ki je duša družbinskemu življenju!

(Poslanec Bärenfeind je predlagal, da se namesto dné 1. nov. reče pred prvim oktobrom, kar bi bilo na vsako stran boljše; ker pa B. po nesreči alj sreči ni liberalec, tudi pri liberalni večini ne obvelja, kar on predlaga, naj je še tako dobro. — Opomniti tudi moramo, da velja I. člen edino le za posle, ki se v službo vzamejo za kmetijske opravila, in scer s pogodbo, da vse leto, noter do poslednjega dné decembra onega leta v službi ostanejo. Za vse druge veljajo določbe §. 24—30. postave za družino.)

Cerkvene zadeve.

Tudi nedolžna družba detinstva Jezusovega se je našim liberalcem. — ne vemo, zakaj? — hudo zamerila. Morala se bode umakniti iz naših ljudskih šol. Namen te družbe med šolsko mladino je bil, da otroci, ki dan na dan za rešenje onih nesrečnih otrok molijo, ktere ajdovske matere na Kitajskem divji zverjadi v hrano

na ceste mečejo, se s to molitvijo sami vedno bolj spoznavati učijo, koliko hvaležnosti da so svojim krščanskim staršem dolžni za njih ljubezen in skrbno izrejo. Kateketi in učitelji so tedaj to bratovščino dosihmal rabili kot posebno zdatni (pedagogiški) pomoček v pospešenje n ravne omike otrok. Toda nova brezverska šola je iznašla seveda tudi novih pomočkov za zlahtnjenje otroških src, in noče svoje slave skruniti z rabo takih, to je verskih pomočkov.

Preglejmo dosihmalno delavnost te družbe. Vpeljana l. 1843 je nabrala v 1. letu le samo 9000 gld., lansko leto pa že 849.200 gld., tedaj blizo eden milijon. S pomočjo te milošine se vzdržuje na Kitajskem: 167 sirotišnic, to je hiš za otroke, ktere so starši zavrgli, 551 šol, 91 rokodelnic in 29 pristav (v prvih se dorasli učenci raznih rokodelstev, v poslednjih poljedelstva učé), in 187 apotek. Teh je zato toliko treba, ker so najdeni otroci večidel vsi zanemarjeni in boleni. Njih največi del itak po prejetem krstu v kratkem pomrje. Dosihmal je bilo po tej družbi na Kitajskem krščenih otrok že nad osem milijonov!

Srečna Avstrija je tedaj tudi prejela, kakor je „Gospodar“ v 5. šte. povedal, blagoslov novih „cerkvenih“ postav, prirezanih po Bismarkovem kopitu. Menda liberalcem še ne zadostujejo naše politiške in narodne homatije; hočejo jim dodati še cerkvene, da Avstrijo na vse strani razmečkano toliko hitreje kot dobro južino za Bismarkov zdravi želodec pripravijo, ki je zdaj zajuterk pograbljenih francoskih pokrajin menda že prebavil. — Boj zastran teh postav bo hud v državnem zboru, pa še hujši zvunaj zbora. Štiri škofje so vladi že izročili svoje ugovore zoper te postave.

V kraljestvu „božjega strahu in čednega zdržanja“, kakor car Viljem svojo presrečno Nemčijo rad imenuje, rubijo škofe tako pogumno naprej, da so liberalci že kar besni satanskega veselja. Vratislavskega kneza in škofa so rubili že vdrugič. Škof je ležal bolen v postelji, ali brez usmiljenja so rubili okoli postelje, iznašali hišno orodje in ga odvažali na malem vozičku, v kterega je bil pes vprežen. — Zadnje dni so rubili tudi Paderbornskega škofa. Obsojen je bil na 3600 tolarjev, ker je župnike brez vladnega dovoljenja postavljaj. Ker pa plačati ni mogel, so ustavili njegove letne dohodke, ki znašajo 2000 tol., zavoljo ostalih 1600 tol. pa so ga rubili, pa niso skoraj nič našli, kar bi bilo rubeža vredno, ker je ta vrli škof silno ubog. — Tudi Badenska vlada je rubila oskrbnika Friburške nadškofije, ker ni hotel plačati kazni, mu zato naložene, ker je nekoliko župnikov brez vladinega dovoljenja postavil. — Dné 3. febr. so pa nadškofa Ledohovskij'a v jutru ob 4. uri zgrabili in v ječo v Ostrovo, na nemško-ruski meji odpeljali!

Tudi Angleško vlado je hotel Bismark podhujskati, da bi stopila v boj zoper kat. cer-

kvo na njegovo stran; pa se mu ni posrečilo. Kaj si toraj izmisli zvita glava? Poskrbi, da se v Londonu obhaja velikansk ljudski tabor, češ, da bi javno mnenje vlado prisililo, stopiti na Bismarkovo stran. Ta tabor se je obhajal 27. januarja. Pričujočih je neki bilo zlasti veliko Prusakov. — 1200 angleških (krivoverskih) duhovnov je pismeno naznanilo svoje sočutje. Govorniki so strašno udrihali po papežu in po kat. cerkvi, pa visoko glorio peli caru Viljemu in velikemu Bismarku. — Temu taboru nasproti so pa angleški katoličani 7. t. m. napravili velikansk tabor v Londonu pod predsedstvom vojvode Norfolk, pri katerem se je iz vseh krajev toliko odličnih katoličanov sošlo, da jih na tisoče ni moglo v prostorne sobane. Pobili so sklepe prejšnjega tabora protestantov in sklenili resolucije proti divjemu postopanju zoper katoličane na Nemškem, in pismo udanosti za preganjane nemške škofe.

Gospodarske stvari.

Posnetki iz gozdne postave za vojvodstvo Štajersko.

I. Oddelek.

(Dalje.)

§. 16. Kder obramba mladega lesa zahteva, se morajo drva jeseni ali pozimi ob snegu delati in napravljen brž razsekati in brez pomude odpeljati. —

Smejo se sicer drva tudi spomladi in poleti sekati, ali morajo se potem najpozneje pred začetkom prihodnje spomladi iz gozda pospraviti.

Les v soku ali o mladem listju posekan se mora — izvzemši prakolov in vejevja — brž, posekan pa po odpadu listja — saj pred novim listjem ali popolnoma ali v prižah (streifenweise) iz skorje djati, razcepiti ali oklestiti (obsekati).

Pri posekovanju dreves se štorovi ne smejo po nepotrebnem previsoki puščati. Vsakega poškodovanja zraven stoječih dreves in mladega lesovja se je pri podiranju, pospravljanju in odvažanju lesovine izogibati. Ravno to velja tudi za na — in pospravljanje steljiva, ki se mora najpozneje tri mesece po narejenju iz gozda spraviti. Na te naredbe se imajo opravičeni pri nakazovanju drv in stelje opomeniti.

§. 17. Vsi gozdni prirastki se imajo na stalnih ali saj primernih, od gozdnega lastnika zaznamovanih potih, prstenih rižah ali prstenih plazih, iz gozda pospraviti. Gozdni lastnik sme tirjati, da se napravljena drva pred odvažanjem ali od njega ali pa od njegovih gozdnarjev z znaki zaznamujejo, da si opravičeni dajo zastran gozdnih prirastkov, ki jim gredó, napraviti nakaznice, ktere se pri prejemu teh gozdnih pridelkov na zahtev pokazati morajo, in da se resničen sprejem od opravičenih potrdi.

Z gozdnimi prirastki, katerih opravičeni po

Priloga „Slov. Gosp.“ k št. 7.

preteklem odločenem času in po opominu od strani gozdnega lastnika, da se imajo v postavljenem obroku najdalje od 14 dni iz gozda pospraviti, niso spravili, sme gozdni lastnik razpolagati.

§. 18. O dvombah, zadržkih in prepirih, ki v gozdih sè služnostmi obloženih, gledé porabe spredaj stoječih določeb nastanejo, imajo politične oblastnije razsoditi, razun če se pravna pot nastopi.

Gozdni lastniki, ki zoper te naredbe in dotične ukaze političnih oblastnij ravnaajo, se imajo za vsak posamesen primer s kaznijo 20—200 fl. od politične oblastnije izrečeno kaznovati.

Prestopki gozdnih opravičencev — se imajo vzeti za gozdni zator (Waldfrevel) in kaznovati po §§. 60. 61. 62. (Dalje prih.)

Metrična mera.

(Spisuje Ignacij Cizelj, učitelj.)

Tretjo nedeljo po večernicah.

Rešitev slednjič danih nalog: 1.) 25 kr. velja meter. 2) 4 fl. velja vatel. 3) 40 metrov pride iz 32 vatlov. 4) 11 fl. 48 kr. velja □meter; 5) 833 fl. 76 kr. velja hektar. —

Denešnji uk bode zanimival posebno odrasle, ker vem, da je vsakemu vinska kapljica ljuba, naj se po bokalih in poličih pije, ali pa po vedrih, polovnjakih in četrtinjakih prodava. —

Ker se tudi v tej stvari novost poizvedeti mora, naj bode torej vsakemu mar, da se z novimi posodvami soznani. — Narédi si 1 decimeter dolgo, 1 dem. široko in 1 dem. visoko škatlo, ter vsiplji vá-njo, kar hočeš, do vrha; potem pa vse zopet v bokal (pint) presuj, pa boš opazil, da stara mera ne bode polna. — Novo, manjšo posodo bomo imenovali liter. Alj ni to lepša besedica kot bokal? — Vinski bratec se pa ne prestraši, akoravno liter manj drži od bokala, bode pa tudi nižje cene; samo bi želeli bilo, da bi potem toliko litrov, kakor sedaj bokalov zadostovalo!

Sedaj si le zapomnite to-le:

1 liter ima $2\frac{3}{4}$ maselca, alj pa 1 polič in $\frac{3}{4}$ maselca in ne cele tri maselce. —

100 litrov je 1 hektoliter ali pa novo vedro, ki 70 bokalov in $3\frac{1}{2}$ maselca drži, to je, $1\frac{3}{4}$ vedra. Mesto bokala bomo tedaj imeli litre, mesto maselcev decilitre, mesto veder pa hektolitre. N. pr.

a) Koliko liter je $4\frac{1}{2}$ bokala? — $4\frac{1}{2}$ bok. je 18 maselcev. Ako bi 3 maselci bili 1 liter, bi se iz 18 maselcev 6 litrov naredilo. Pri vsakem litru je pa en četrt ($\frac{1}{4}$) maselca preveč; tedaj šest četrt ($\frac{6}{4}$) maselcev, t. j. 1 celi in $\frac{1}{2}$, kateri se za pol litra šteje. Od 6 litrov se mora pol litra odšteti, potem se zve, da je $4\frac{1}{2}$ bokala = $5\frac{1}{2}$ litrov. —

b) En bokal novega vina velja 36 kr.; koliko 1 liter? —

Ako bi liter 3 maselce imel, bi veljal 27 kr.; ker pa en masec 9 kr., $\frac{1}{4}$ tedaj 2 kr. velja — se odvzameta 2 kr. od 27 kr. in za 1 liter 25 kr. ostane. —

Vprašal bodeš gospodar in vinogradnik: kaj pa bode z našimi sodi polovnjaki, četrtinjak? — Ne imej strahu! Ako Bog zopet dobro in bogato trgatev pošlje, bodeš svoje sode še tudi v dobi nove mere napolnjeval in vino prodaval po hektolitrih, pil pa po litrih. — Hektoliter ima, kakor veste, 1 in $\frac{3}{4}$ velikega vedra, alj pa 70 bokalov in $3\frac{1}{2}$ maselcev. Pravičen polovnjak veste, da samo 200 bokalov drži, iz kojega se 2 hektolitra in 60 bokalov, t. j. 85 liter napravi; tedaj 1 polovnjak 2 hektolitra in 85 liter drži; četrtinjak pa 5 hektoliter in 70 liter ima. —

Za vagane (mecalne = 2 škafa) bode mera — hektoliter, po našem $1\frac{1}{2}$ vagana, ali nekoliko več kot 3 polvagane (škafe), kar si je zapomniti. Žakelj, ki vagan (2 škafa) drži, ima sedaj $61\frac{1}{2}$ litrov. Raznovrstne sode, katere imaš v kleti, premeri in preračuni na novo mero sam, da goljufije mogoče ne bo! N. pr. a) Sod s 6 vedri koliko da hektoliter? 6 veder je 240 bokalov, 70 bok. pa 1 hektoliter, katerih se iz 240 = 3 napravijo in 30 bokalov, t. j. 39 litrov ostane; tedaj 6 vedernjak po novi meri = 3 hektolitre in 39 litrov drži. — b) Polovnjak vina se prodaja za 60 goldinarjev; kaj velja hektoliter? — Polovnjak ima 2 hektolitra in 85 liter, alj pa 285 liter. 60 gld. je 600 desetice, katerih na 1 liter 2 pridete, ter jih še 30, t. j. 300 kr. za razdeliti ostane. 300 kr. pride na 285, blizo 1 na liter. 100 liter je 1 hektoliter. Ako tedaj 1 liter 21 kr. velja, velja hektoliter 21 goldinarjev.

Sledeči računi se naj na večerih prihodnjega tedna izračunijo.

1) Koliko litrov je 9 bokalov? 2) Bokal novega vina velja 40 kr.; koliko 1 liter? — 3) Koliko hektoliter in liter da sod, ki 15 veder drži? 4) 4 vedre vina prodaja gospodar za 20 fl.; po čem pride hektoliter? —

Dopisi.

Iz Gradca. — Ko sem si pred tremi leti ogledoval velikansko novo jetnico v Gradci, sem si mislil, da je vendar le škoda za denar, ki se za lepšanje in umetno kinčanje tega poslopja troši. Mislil sem si, da so za jetnico te izbe in sobane vendar le nekoliko preprijetne, ker jetniki navadno niso premožni — gospodi. Takrat se mi pa tudi še sanjalo ni, da bi se kedaj tudi kateri Graški gospod zaradi — roparstva v to poslopje preseliti moral. In vendar se bode nekemu tukajšnjemu hišnemu posestniku kaj takega zgodilo, ker je namreč pretekli teden nekega kmeta na prosti cesti in sicer ob dveh popoldne za 1200 gold. oropal! —

Dečko je sicer „fein“ gospod in precej premožen posestnik, imel je tudi nad 100 gold. lastnega denarja pri sebi; pa kaj ko pohlepnežu nikdar zadosti ni! — Koj po ropu so ga v nekem kupu listja zasačili in sodniji izročili. Koliko mu bode sodnija spoznala, koliko ima lastnega premoženja, kaj bode z njegovimi otroci, hočem ob pravem času tukaj naznaniti.

Iz Pišec. Konec jan. t. l. (Sad liberalizma.) Štajerska dežela že blizo med vsemi drugimi zvoncec nosi — v hudodelstvih. So pa tudi pri nas po mestih in trgih prave gnjezda liberalizma, ki pači ljudstvo in širi razuzdanost še dalje bolj na vse strani. V besedi in pismu se ljudem pravi: Kaj boste poslušali duhovnike (navadne, grde besede, katero še „Narod“ zagovarja in sam najrajši rabi, nočem zapisati), oni le za plačilo tako učijo, res pa nič ni! — Kterih se ta lažnjiva beseda prime, si jo potem tako-le na dejansko stran obrnejo: Če ni res, kar nas duhovniki učijo, se tudi Boga, večnosti in pekla ni bati, taraj delajmo po svoji volji, kar se nam poljubi! To je sad liberalizma, ki rodi komunizem alj prostopašnost, kakor kaže naslednji žalostni izgled.

V noči med 20. in 21. januarjem so ubili tolovaji samca Jan. Iljaža, po domače Ampeka. Bil je star 66 let, pa še črstev. V mladih letih je bil vojšak, potem pa doma ne samo delaven, temuč tudi tako varčen in trd, da si je po pravici pridobil ime skopca; ker sam sebi ničesar ni privoščil: ne poštene hiše (njegovo prebivališče je bilo strašno revna bajta v samotnem jarku s trohlimi vratami in lesenimi zaporniki), ne prave postelje (neko korito s slamoj mu je dajalo počitek — pozimi pa je ležal na peči, celó v peči so ga našli ležati); hrane si je pri težaškem delu iskal, kadar ga je kaj bilo. Pa tudi dober je bil Ampek. Pritaki delavnosti in skoposti si je v tolikih letih prihranil nad 6000 gld. Nikdar jih ni doma shranjeval, temuč dajal jih je na posodo vsakemu zanesljivemu človeku proti zagotovitvi le po 5 do 6 odstotkov; samo to je še za navrh želel, da mu je dolžnik od koline kaj klobas, od „furenge“ (kadar se vino prodaja in odvozi) barivec vina in puranovo bedro poslal, in ob nedeljah je šel zdaj k enemu zdaj k drugemu dolžniku se okrepčat. Sploh se govori, da si iz svojega imetja ni za groš dobrega privoščil, drugim pa je veliko pomagal; toraj domačih sovražnikov ni imel.

Vinogradniki v našem kraju so bili pretečeno leto z vinskim pridelkom prav srečni, in tudi cena je bila vinu taka (po 11 fl., 13, celó 18 fl. vedro), da so lahko plačevali svoje dolgove, — tudi Ampeku. In to je bila njegova smrt. Tepci so mislili: zdaj ima Ampek denarjev nanošenih doma, zdaj je čas brez dela se obogatiti; pa gotovo so se vpeharili, kajti v celi okolici je bilo znano, da od dolžnikov še denarja ni hotel spre-

jeti, dokler se ni oglasil drug zanesljiv prošnik za posojilo. Da ni imel denarjev nikdar v svoji bajti, pričuje tudi to, da ni imel v hiši nobenega zaklepa; toraj nas tudi, akoravno je za našo pošteno faro žalostna ta morija, tolaži prepričanje, da so to hudobijo storili tuji hudobneži, ki so o Ampeku vedli, da je bogat, ne pa tega, da svojega denarja nikdar doma nima. Kako da so nesrečneža lopovi neusmiljeno najprej natezovali in ga potem umorili, to naj pripoveduje sodnijska preiskava; — alj bo našla hudodelnike, in koliko da si bo za to prizadevala, bomo še le videli. To in kar se enakih hudodelstev od vseh krajev čuje, dela ljudstvo sila nezadovoljno. Vse vzdihuje in godrnja: Pastave, kakor jih zdaj imamo (kazen-ske namreč) so dobre za potepuhe in lupeže; poštenci, skrbni, delavni človek bi pa naj v desni držal revolver, da se brani, z levo pa delal, da zmore davkarske plačila! —

Iz Slovegraske okolice 8 febr. Kat. pol. drustvo je imelo danes mnogobrojno obiskani zbor. Razložile so se zbranim predložene konfesijonelné postave; prebral in razkladal se jim je Hermanov govor v dež. zboru zarad srenjskih zadev in na zadnje se je napravil, kakor navadno, kratek ozir političnih in drugih dogedeb po svetu sploh. Možaki so vse to z veliko pozornostjo poslušali in kakor se je vsakdo lahko prepričal, tudi vse jim povedano dobro razumeli.

Poslušajé Hermanov govor so krepko pritrjevali in Hermanu „živio“ klicali, rekoč, da je to povedano iz njih srea; pri konfesijonelnih postavah pa se je slišalo obžalovanje, da se je lotila vlada z državnim zborom dela, ki nasprotuje cerkvi in škoduje blagru države, v tem, ko se toliko potrebnih in važnih stvari v nemar pušča.

V zadevi konfesijonelnih postav je društvo sklenilo sledečo resolucijo:

„Zbrani spoznamo, da predložene konfesijonelné postave segajo po svetih pravicah katoliške cerkve; spoznamo tudi, da škodujejo državi, ker hočejo usta zamašiti stanu, ki je cesarju in državi vedno najzvestejši, tirjaje od duhovnov neko „državlansko vedenje“ (gotovo v smislu liberalnih svinčenih podplatničarjev). Ker pa vemo, da so škofi od Boga postavljeni vodniki katoliškega ljudstva, sklenemo, da bomo vse, kar bodo oni v obrambo sv. cerkve storili, zvesto podpirali z molitvijo, kakor tudi z vsemi drugimi nam danimi postavnimi sredstvi.“ —

Iz Šoštanja 9. sveč. Kaka krivica se godi „Slov. Gospodarju“ in njegovim bralcem od Vošnjakovcev, vidi se iz naslednjega: Jez podpisani kmet sem si naročil „Slov. Gospodar“ po novem letu, ko je bila že 1. številka izišla. Prejel sem prvokrat drugo številko po listonoši, ali prvo, tretjo, četrto, peto pa še le v četrtek šestega svečana!! Do tega časa sem prosil sam dvakrat na pošti, tudi moja žena dvakrat, in moj

oče dvakrat, pa vsikdar zastoj, reklo se je, da „Slov. Gospod.“ ni! Ko sem se dné 6. svečana na pošti zagrozil, da hočem poprašati v Mariboru, so bili naenkrat vsi listi najdeni! Vprašam, je c. k. poštnarju Francu Vošnjaku dovoljeno, meni liste zadrževati? — Postav sicer ne poznam, pa za takega poštnarja, ki je nam toliko potov pol ure dalječ po nepotrebnem napravil, bi se gotovo mogle ktere najti! „Tednik“ se ne zadržuje nobenemu!

Valent. Medved,
po dom. Ostrožnik.

Pristavek vredništva. Tukaj v Mariboru se vsem naročnikom brž v četrtek na večer redno listi na pošto dajo, tako da je list že v petek na vseh krajih, kjer imajo pošte vsakdansko zvezo z glavnimi poštami. Poglavitna postava poštarjem pa je vestnost in natančnost pri urni ekspediciji vsake stvari, ki pride na pošto. Če pa poštar, kakor dela Vošnjakov France, v poštni uradnici politikuje, zadrževajé liste, ki niso za njegovo sapo, se je pa nemudoma pritožiti v Gradcu pri pošt-nem ravnateljstvu. (Post-Direktion), ki bode nezvestega poštarja njegovih dolžnosti opomnilo ali mu pa — potni list podpisalo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar se je 11. t. m. s sijajnim spremstvom na Rusko podal, da povrne ruskemu cesarju lanski pohod na Dunaji. Ker je tudi grof Andrassy, minister vnanjih zadev, med spremljevalci, se bosta z ruskim tovarišem marsikaj o vnanji politiki pogovarjala. Da bi le Avstriji na korist bilo! — Iz dveh „štukov“ se bombardira na Dunaji v naš katoliški dom: v finančnem in „verskem“ odboru. — V prvem je pri debati o državnem proračunu dr. Suess stavil predlog, da se bogoslovska šola v Inomostu Jezuitom vzame, in toraj strošek le do konca m. julija tega leta dovoli. Poslanec Lienbacher krepko ugovarja, in tudi minister Stremayr, češ, da se vsled obstoječe, od cesarja samega potrjene pogodbe, Jezuitom šola in torej tudi plača vzeti ne more, to tem manj, ker je ravno bogoslovnica v Inomostu med vsemi avstrijskimi najbolj obiskana, — štela je lani 200 bogoslovcev iz raznih, tudi vnanjih dežel. Pa vse to nič ne pomaga, marveč prav to, da blagoslovnica tako lepo napreduje, je uzrok, da mora liberalizma pod nož; obveljal je predlog, kterega je še posebno Giskra s plesnjivimi ugovori proti Jezuitom podpiral, z vsemi proti 3 glasovom. „N. fr. Pr.“ je tega silno vesela, češ, da se je zdaj „bik za rogove zgrabil“. Koga da s to prisposodo v mislih ima — Stremayr'a alj Jezuite — ne moremo prav pogoditi; to pa vemo in se tega tudi veselimo, da bo namreč strastno postopanje liberalcev

proti kat. cerkvi in njenim napravam toliko preje liberalno ošabnost v brezno strmoglavilo. — Drugi „štuk“ je pa v konfesijonelnem ali „verskem“ odboru, ki se je v dva oddelka razdelil, da hitreje dela. Eden bo presodil vladine „cerkvene“ postavbe in jih, kar se največ da, poostril; drugi pa ima izdelati „civilni“ zakon, ki bi veljal za vse. V tem pododboru so: dolgočasni baron Tinti, deležnik raznih bank dr. Sturm, protestantovski pastor Haase, štajerski liberalcec dr. Heilsberg in duševni brat dr. Dinstl. — Ti ljudje delajo postavbe avstrijskim katoličanom!

Grof Hohenwart je povabil te dni kolovodje raznih strank državnega zbora v posvet, da bi se namreč ob prihodnjih volitvah v razne odbore primerno število odbornikov iz vsake stranke izbralo. Pri tem shodu se je razmera strank tako-le pokazala: levičniki (liberalci) štejejo 88 glav; Rusini, ki z onimi glasujejo, 14 glav; središniki (veliko posestvo) 54; Poljaci 43; desno središče („pravna“ stranka) 40; demokrati 5, odločni „mladi“ 57.4 mladostlovenski poslanci iz Kranjskega in Tržaškega: Razlag, Vošnjak, Pfeifer in Nabergoj — spadajo med „divjake“ (tako se namreč imenujejo v parlamentarnem življenji — odlomki poslancev, ki se nočejo nobeni stranki pridružiti, marveč samotarijo za se). Kaj da je blagi Hohenwart dosegel, ni še znano; menda hoče previdni politikar do dejanskih dokazov priti, da z večino tega drž. zbora ni doseči porazumljenja na nobeno stran, česar se bo kmalu do živega prepirčal.

Sodnijska uprava stane po vseh deželah polovične Avstrije 16,205.000 gld. Vrh tega gre za ječe 2,102.000 gld., premnogo za stavbe novih sodnijskih poslopij; za Dunajsko je v letošnjem proračunu 150.000 gld. — Stroški za zbornico poslancev znašajo za letos 586.700 gld., za gosposko zbornico 39.700 gld., tedaj samo za državni zastop 626.400 gld. K temu še pride strošek za delegacijo (vkupni zastop z Ogrji) 14.000 gl.

Sprejeta je postava, vsled ktere se odpravi pristojbina (štampel itd.) za javna naznanila in inserate v časopisih in družih naznanilnih listih. — Iz interpelacije poslanca Wächterja do ministra poljedelstva pozvedamo, da v Šumavi (Böhmerwald) kukec alj zakožni črv strašno les pokončava.

Ogrsko. Tudi gosposka zbornica je prejela vladne predloge zastran zagotovila akcij iztočne železnice. S tem je obstanek sedanjemu ministerstvu le za nekaj časa zagotovljen. „Pester Lloyd“ namreč piše: „Szlavy-jevo ministerstvo je pri kraji; ostane le, ker še iti ne more, kajti bi ogrski parlamentarizem še bolj na kant prišel kakor je že. Potem svetuje ministerskemu prvosedniku, naj skuša pobrati, kolikor je še sposobnih mož, in postaviti „pravo“ ministerstvo, v katerem bi naj ne manjkalo „črni“, t. j. konservativni baron Senyey. — Denarno stanje ogrske „države“ je zares

obupno. Po vladnem poročilu je leta 1872 pri davkih na dolgu ostalo 117 milijonov in nad 461.000 gld. Lansko leto je pa še prišel denarni polom, je bila slaba letina in vrh vsega tega še ogromne obresti za novo državno posojilo! To niso več šale!

Vnenje države. V Berlinu na Nemškem se je 5. t. m. pričel s prestolnim govorom, kterege je Bismark bral, drž. zbor, zraven dela tudi deželni zbor. V prestolnem govoru ni ne enega odstavka posebne važnosti. Tudi o „cerkvenih“ postavah celó molči, vlada jih pa kruto zvršuje. (Glej „cerkvene zadeve.“) V Alzaciji in Loreniji so pri volitvah v nemški drž. zbor katoličani povsod sijajno zmagali ter 15 nasprotnikov nemške vlade izvolili. Kako da ti novi podložniki Bismarka in nja kruto vladarstvo radi imajo, pokazali so s tem, da so mestnega župana v Strassburgu, Lautha, kterege je bil Bismark odstavil z ogromno večino za poslanca izvolili.

Italija. Minister nauk, Scialoja, je odstopil, ker ni zbornica sprejela nja predloga, da se otroci silijo k začetnemu poduku. Tedaj ne velja povsod, kar naši liberalci tako glasno tirjaja.

Angleško. Nove volitve v državni zbor se za konservativce (katoličane in poštene protestante) prav srečno vršijo. Že dozdani vspeh jim zagotavlja večino, ker so pridobili 74 glasov. Vsled tega bo moralo Gladstonovo ministerstvo, ki ni ne krop ne voda bilo, odstopiti in nastopi konservativno ministerstvo, kar je silno važno za sedanje mršave razmere v Evropi.

Razne stvari.

(Banka Slovenija.) Samo v preteklem tjednu, do dne 7. t. m., je oglašanih bilo 197 zavarovanj, kar je znamenje prav živega vdeleževanja.

(Slovenska Matica) 9. občni zbor bode v sredo 4. marcija. Voliti je 6 ljubljanskih in 6 vnanjih odbornikov. Volilni odsek priporoča naslednje gospode za volitev: V Ljubljani: L. Jerana, Pet. Kozlerja, Val. Krisperja, Mat. Močnika, Iv. Vilharja, dr. Jern. Zupanca. Izmed vnanjih: Fr. Erjavca v Gorici, dr. Kreka v Gradci, prof. J. Majcigerja v Marib., B. Raiča pri sv. Barbari, Jan. Parapata v Vranji Peči pri Kamniku in prof. J. Šumana na Dunaju. Kdor ne pride sam k občenemu zboru, zamore po §. 9. a) pismeno voliti, samo da imenik odbornikov podpiše. — Prosimo torej prijatelje, da pregledajo navedeni imenik ter voli vsak po svojem prepričanju, potem pa podpisani imenik nemudoma pošlje g. dru. Costi, predsedniku Matice.

(Našim častitim bralcem) za pustni večer je poslal prijatelj našega lista tole uganjko: Kaj je to: ki ima odsekano glavo pa le živi? On pristavlja, da je pripravljen tistema, kateri jo prvi iznajde, naštetih sto suhih cekinov — če mu vsak izmed onih, ki jo bodo ugibali, pa je ne uganili, odrajta en groš. Vsakako pa se bode

ime prvega, ki jo ugame v našem listu častno razglasilo, ker doslej ji še nihče ni bil kos, čeravno je že bolj ko leta dni med prijatelji znana.

(„Mladi.“) Da bodo naši „mladi“ polagoma za vsem v nemčurski tabor prestopili, to so previdni možje že davno prerokovali, in to se na Kranjskem vedno bolj očitno kaže. Tudi iz sosednega nam Ptuja čujemo prav zanimive reči o tamošnjih „mladoslovenih.“ Dr. Ploj se je kmalu po zadnji, za njega malo častni volitvi odpovedal predsedništvu ptujske čitalnice ter ob enem stopil iz njenega odbora. Poslednje je storil tudi Dr. Gregorič, našim bralcem od pretekle jeseni znani korrespondent „N. fr. Presse“ za groš. Obadva se kaj skrbno izogibljeta slovenske čitalnice in sta v zadnjem času postala glavna stebra hirajoče nemške kazine. Nedavno je „mali doktor“ v nekem shodu kazincev tako navdušeno govoril in opisoval strašno sramoto, v katero bi pred vsem omikanim svetom prišlo slavno mesto Ptuj, ko bi pustili kazino razpasti; ptujski očetje so stermeli in iz hvalečnosti volili govornika v novi odbor.

(V Stopercih) so se 9. februarja tri sestre umožile. Dve ste vzele dva brata iz okolice, toraj celó križna ženitev.

(Ljutomerska okrajna založnica) bode v kratkem imela po svojem 15mesečnem delovanju občni zbor. Kakor se čuje, bilo je njeno delovanje prav vspešno in dobiček podvzetja znamenit. Dobaja nam pa ob enem tudi pritožba, da se mnogi, ki bi se radi pri društvu vdeleževali, zavračajo, od meseca novembra sem se pa nobeden novi ud več ne sprejema. Odbor se s tem izgovarja, da se bodo pravila društvena pri zboru premenila, in se še le potem novi udje zopet sprejemali. Koliko časa se pa utegne čakati, dokler vlada pre-narejena pravila potrdi!

(Bratomor.) V Šent-Jakopski fari v sl. gor. je brat Fr. Š. iz jeze svojega brata ustrelil, s katerim se je prej pretepal.

(Srečna spreobrnitev alj kali?) Graška „Tagespost“ je silno vesela postnega pastirskega lista našega kneza in škofa. Ker govori pastirski list o postu in pokori, ter je „Tagespošta“ tega tako vesela, se je — že zdaj o predpostu spreobrnila, — kar bi tudi nas veselilo, če ni vse to le — lisičji kožuh.

(Za družbo duhovnikov) so nadalje vplačali: Juvanci 51 fl., — Jaklič 11 fl., — Vraz Jož. str. 11 fl., — Vrabl 11 fl., — Par 11 fl., — Vizovišek 22 fl., — Žehel 11 fl., — Vrečko Ant. 10 fl., — Šribar akc. bk. Sl., — Škorjanec akc. bk. Sl., — Dr. Ulaga 11 fl., — Ulaga Jož. str. 11 fl., — Pichler 11 fl., — Geršak 25 fl., — Prešern 2 fl., — Šuta 70 fl.

(Spremembe v Lavant. škofiji.) Fara sv. Lenarta pri Sevnici je podeljena g. Jan. Slosku, kaplanu v š. Petru pod sv. gorami, — in fara sv. Heme g. Jan. Bapt. Kuneju, kaplanu pri Novi cerkvi. — Prestavljeni so gg. kaplani: Al. Kos za I. k Novi cerkvi, Fr. Jug

v Stari trg, H. Verk k sv. Mart. v Rožni dolin, Jan. Lenart k sv. Petru pod sv. gorami. — Umrli je v Ptuj: č. g. Jožef Dolinšek, župnik v pokoju v 61. letu svojega življenja. R. I. P.

Poslano.

Gospodu Jožefu Žinki, učitelju v Središču.

Ker v svojem „Poslanem“ v „Slov. Nar.“, ki je Vaš malik in evangeli, udrihaje po „Gospodarjevem“ dopisniku, omenjate tudi tukašnje pošto, naj Vam sledeče odgovorim:

Nesramna, več kot „črna“ laž je, da bi „Gospodarjev“ dopisnik, naj si bo, kdor koli, prebiral vse listnice in liste, kateri od tukajšnje pošte odhajajo ali ji dobajajo, kajti za to imam ja z kot c. k. poštar skrbeti, da se ne zgodi. — Pač pa mi je vedel g. Šrenkel, učitelj, v nazočnosti g. Vuka posestnika, povedati, da imate brošurico: „Vera in pamet;“ in g. Vuku je ravno tisto pravil Vaš prijatelj, g. Jože Dogša, ter še pristavil, da hočete več iztisov omenjene, od „Slov. Nar.“ tako hvalisane brošurice naročiti ino med učence (!) razdeliti. To boste menda zdaj tudi storili, ker ste si 12 iztisov naenkrat naročili! — Kdo je tedaj lažnjivec? — Svetujem Vam: Pečajte se s šolo in pustite, kar Vas ne briga, pri miru, — tudi tukajšnje pošto in dražbo cerkvenih sedežev v cerkvi. To vsaj menda sami sprevidite, da se stoli prodajajo tam, kjer so, — cerkveni toraj v cerkvi. Učitelj naj ostane učitelj, če pa je še le podučitelj, naj skrbi, da postane učitelj. V prostih urah pa imate, če tudi je zima, drevesnico z mnogimi stroški za Vas ograjeno in večkrat že okopano, v kateri pa vsled Vaše lenobe že dve leti sem, — le plevel, k večjemu krompir in repa raste.

V Središču, dne 5. svečana. 1874.

Andrej Sejnko, m. p., c. k. poštar in šolski ogled.

Tržna cena	V		V		V		V	
pretekli teden	Mari-boru		Ptuj		Celju		Varaž-dinu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	7	50	7	—	7	60	6	95
Rži	5	80	5	—	5	50	5	20
Ječmena	—	—	4	30	4	40	3	90
Ovsa	2	30	2	40	2	60	—	—
Turšice (koruze) vagan .	5	—	4	90	4	40	5	—
Ajde	4	10	3	85	4	40	4	50
Prosa	—	—	4	60	4	40	—	—
Krompirja	2	40	1	85	2	—	2	20
Sena cent .	1	50	2	—	1	20	1	15
Slame (v šopkih) . . .	1	40	1	80	—	80	1	40
„ za steljo	—	90	1	15	—	60	—	90
Govedine funt	—	31	—	32	—	30	—	24
Teletine	—	34	—	34	—	34	—	24
Svinjetine	—	32	—	30	—	34	—	32
Slanine	—	37	—	37	—	36	—	40
Drva 36“ tvrda seženj .	12	—	—	—	—	—	9	—

Loterijske številke:

V Gradcu 7. februarja 1874: 59 67 66 49 45.
Prihodnje srečkanje: 21. februarja.

Važno za kmetovalce!

Angleški gospodarski stroji in priprave:

Mlatilni stroji za roke, mlatilnice s konji, stroji za čiščenje žita, mlini za žrnjeno moko; stroji za prebiranje žita, za setev, škoporeznice, smukalnice za kuruzo, orala, brane, lopate, senene in gnojne vile, motike, sploh vsakovrstne gospodarske mašine in priprave izbrane kvalitete se dobivajo po nizki ceni v

Založnici angleških gospodar- skih strojev in priprav

2—3 pri **Moliné-tu**

v Mariboru, graškem predmestji šte. 91.

2—3 Orglarska in mežnarska služba

se oddaje pri farni romarski cerkvi Matere Božje na Ptujski gori (Maria Neustift b. Pettau.)

Prosilci naj se oglašé sè svojimi spričevali do konca februarja t. l. pri župnijskem predstojništvu na Ptujski gori.

Mlada drevesca

za poljubno izbiro se dobijo v grajšinski drevesnici v Račjem (Kranichsfeld.)

Naznanilo.

1—3

Podpisani okrožni pooblastenec naznanja spodobno p. n. društvenim deležnikom c. k. privilegirane **vzajemne graške zavarovalnice** proti ognju, da so **letni doneski** za l. 1874 ravno toliki, kakor lanski, ter ob enem vljudo prosi, te doneske vsaj do **konca m. marcija** t. l. pri tukajšnjem okrožnem komisarstvu (*Tegetthofska cesta, v novi Girstmaierjevi hiši poleg Götzove pivarne v 1. nadstropju*) blagovoljno vplačati.

Podpisani tudi p. n. gospodom društvenikom in drugim p. n. zavarovalcem na znanje daje, da je c. k. vzajemna graška zavarovalnica proti ognju že dné 1. januarja 1873 pričela s **posebnim oddelkom zavarovanja premakljivih stvari**, ter sprejema zavarovanja **strojev, blagá, pridelkov, zalog** in sploh **vsakovrstnih premakljivih stvari**, ki se hoté proti ognju zavarovati.

Gledé na to, da si je c. k. graška vzajemna zavarovalnica po dolgoletnem, obče koristnem delovanju povsod popolnega zaupanja pridobila, se nadeja tudi podpisanik obilnih oglasov na **zavarovanje premakljin**, in to tem več, ker je zavarovalnica na mnogostranske želje društvenikov svoje delovanje tudi na **nepremakljive stvari** razširila, in ker njeno premoženje kakor tudi njeno pošteno gospodarjenje popolno poroštvo daje, da bode svoje zaveznosti natančno izpolnjevala.

Oglase za zavarovanja sprejema podpisano okrožno komisarstvo, ki tudi radovoljno vsa opravilna pojasnjenja daje.

Okrožno komisarstvo c. k. priv. vzajemne zavarovalnice proti ognju.

V Mariboru, dné 9. februarja 1874.

Vilem Hrauda,

okrožni pooblastenec.